

opera previsa antecedat, quā & ipsi auctores concedunt, altem inefficiuntur; non tamen circa p̄sonam respectu reprobationis, illis namque vult gloriam per se, ex se, ac veluti primaria intentione at ilis non vult p̄sonam, nisi intentione secundaria, ex eorum culpa, ac veluti per accidentem, que idēo frustra nuntiatur. Adversarii, ex praefacta auctoritate demonstrare, sedem fortius modo paratum esse regnum electis, & supplicium reprobatorum; ex quo etiam patet responsio ad ultimam infinitiam, quare scilicet in praedestinatione distinguenda sit vultus per motum intentionis a voluntate per modum executionis, non autem in reprobatis. Et hoc modo intelligenda venientia alia familia scriptura, quae consecutione vite aeternae post bona opera locutiones cauiles, vel conditiones explicitant eadem. Mat. 25, quia in paucis fidelis, supra multa te configurauit, tra in gaudium domini tui; & Math. cap. 20, federe ad dexteram tuam, vel simili annō est meum dare robis, sed quibus paratum ē a Patre meo qui loc. Chrysost. Theoph. Ambro. Cyrilus, Iaphianus, & ali patres exponent de preparatione aeternae perpetua, nimirum ab aeterno previsa, cui expostionis confonat praeceps Christi interrogatio merita pertenent, ad felicem ille obtinendum potestib; biberet calicem, quem ego bibiturus sum. 14. Si quis dicit me, Pater mens diligere eum, & ad eum venire, C. & C. cap. 61. Patet vos amat quia me amatis Apoc. 2. fideli, si que ad mortem, & dabo tibi coronam vite, & capitulo sunt qui venerunt ex magna tribulatione Cor. 2. oculis non dix, nec auris audiuit, C. & C. magna preparavisse Deus his, qui diligunt illum, & alibi frequenter, si his inquam, & timibus locis inquit de voluntate executiva glorie; que propriece est remunerativa, quam nullus Catholicus negat esse post prævisit merita, & illis conformare; aliam autem priorem voluntatem per modum intentionis gratuito prædestinare, & huic minimi pugnante, ut infra explicabitur, non negat, in quo alius in c. exprefsite affirmat citatis art. 2.

^m 149 sec, expiese amittere citatis art, 2.
Secundo arguit ex Scripturis, in quibus vita aeterna significatur esse danda tanquam corona iustitiae, merces bonorum operum, premium laborum, bravium certantum & retributio secundum uniuersitatem sciuissimae opera; Lcje 10. & Mat. 5. vocatur merces gaudentia, & exultatio, quoniam merces veltra copia est in celis sic etiam cap. 20. & 25. ubi proponitur, parabolam operariorum in vinea laborantium, qui omnes mercedem receperunt secundum laborem suum, & I Corint. 9. dicitur braviu[m] 2. ad Thym. p. depositum Jacob p. & Apoc. 2. corona vita 2. Thymot. 4. corona iustitiae & Apocul. dicitur, Deum redditurum unicuique feci- dum opera sua & secundum suam laborem, & Petri p. diciatur datus Deo tanquam iustus iudex. & sine acceptione perfonarum secundum unicuique quos opus; at non datur merces nisi operariis, nec corona & bravium nisi certantibus; ergo nec Deus dat vitam electis aeternam, nisi posita conditione bonorum operum iisque in finem, adequate propter bona opera. Dicens, hoc verum esse de voluntate per modum exceptionis, que proprietas dicitur voluntas remunerativa de voluntate per modum intentionis, que est liberalis & gratuita; Contra hanc communem solutionem Beccanus & Pennottus multipliciter insist. Primo quia ha[bi]t duas voluntates non possunt distinguere in decreto dandi mercedem, nulla enim potest esse voluntas efficax dandi mercedem ante exhibitam vel previa[m] merita, implicat enim, vel le efficaciter dare mercedem seu retributionem pro labore, & merito, nulla habitatione laboris, & meriti. Tunc 2. nam illa voluntas efficax dandi gloriam ante previa[m] merita, evertit aliam voluntatem dandi gloriam post previa[m] merita, si enim prior voluntas est efficax respectu donationis glorie, ut ponitur, ergo ex vi, & efficacia illius voluntatis necessario consequitur donatio glorie; ergo donatio glorie, que fit vi illius voluntatis, non fit intuito meritorum, aut si fit intuito meritorum, non fit vi prioris voluntatis. Tunc 3. a similis, qui efficaciter vult Petro dare gladium ex sola liberalitate, & ante previa[m] merita, vel dat postea ex sola liberalitate, & sic non dat ex meritis; vel non vult dare, nisi propter merita, & sic facit contumia prius decreatum, ac voluntatem, nam antea deceperat efficaciter datus nullo intuito meritorum, & postea non vult dare, nisi propter merita. Tunc 4. Vel Deus secundum aliquem ordinem fivem intentionis, fivem executionis ab aeterno elegit nos ad gloriam sine meritis, vel non si non, habeo intentum, si primum querit, quare cum Deus ab aeterno efficaciter praeparaverit nobis gloriam ab sibi meritis, & ante omnia merita pre- vista, tam in tempore de facto non nulli illam dare, nisi ex meritis; planè ex hoc a posteriori deducitur, nos ab aeterno nisi ex meritis predestinatae, sic enim Deus res exequitur in tempore sicut facere decrevit ab aeterno; aut dicendum est, voluntate illam secundum ordinem intentionis non sufficit efficacem, quia non effectus, quod vult, quia Deus de facto non dat gloriam, nisi ex meritis, aut tandem recurrentes ad illum dupli- cem ordinem intentionis, & executionis dicere debent, quod quemadmodum ordine intentionis ab aeterno sumus electi.

ad gloriam in me meritis, sed ordine executionis sumus electi ex
meritis, ita etiam in tempore ordine intentionis Deus nobis
gloriam sine meritis, quavis executionis ordine non debet nobis
illam, nisi ex meritis, quod est ridiculum. Tum s. Deus iustum
agendo Judicem posse alicuius ante previam culpa depu-
tare ad penam, idque omnes verum senserunt secundum secundum ordi-
nem intentionis, quam executionis; ergo pariter ad gloriam
deputare non potest ante previa merita, ideoque tam secun-
dum ordinem intentionis, quam executionis, que enim major
ratio, quod ad primam posuit aliquem deputare ex iustitia ante
previa merita, quam quod ad peccatum ante previa demerita;
certe si Deus statuerit electis gloriam, non ut coronam, &
mercedem, sed ut simplex donum, scilicet ratio deficitur in affi-
gnari posset, at cum statuerit illam, tanquam coronam, & mer-
cedem conferre, quod nihilominus electis illam ante previa
merita decretiverit, est in intelligibile. Tandem concludit
Pennottus, lib. 6, cap. 21, cit. hac eis paradoxo in intelligibili-
tate, Deus meritis nos ad gloriam elegit, & electio ad glori-
am secundum ordinem intentionis efficacis fuit meritis gratu-
& tamen in executione non vult ipsam gloriam gratias dare,
sed ex previis; si Deus in executione non dat, nec vult gloriam
dat, nisi in ratione premii, & ex meritis premiis, unde
habes, ille te ad gloriam sine meritis efficaciter elegit, secundum
Deum eodem modo te ab eterno ad salutem praedestinaverit, quo
modo in tempore te salvum fecit, neque aliud medium, nec a-
llam reciam viam habes de tua praedestinatio philosophandi?
Addit Vafq. disq. 89, cap. 2, responsum illam non satisfaciens,
qui si quis dixerit, Regem destinatio equum, vel velle in talibus
pugnabitibus, significaret quidem non alio modo dare de-
crevisse, quoniam ex meritis in bello, si pars pariter loquendi modus
scriptorum non tantum denotat, Deum executione sic fa-
citur, sed etiam in sua definitione, & decreto primo quavis
ratione considerato non aliter decrevisse; nam si gratis alicui
destinatis dare, etiam si poftea cum se benè meriti intel-
ligent, non diceretur, benè merenti, aut bene certant pra-
parasse, sed Petrus, aut Joannini doante voluisse, quos nihilomi-
nis poftea dignos tali praemio esse cognovit.

Respond. Hac argumenta tangere difficultatem principiam 150
iujus controvercis, ex efficacitate meritorum recte probetur,
non effe in Deo voluntatem efficacem dandi gloriam ante pre-
via merita; sed prius quam respondem, quanto ab arguenti-
bus, an intendant impugnare has duas voluntates, tanquam in-
compatibilis precise ex eo, quod una sit per modum intentionis
efficacis, & altera per modum executionis, vel ex alio speciali ca-
pite, quondam una sit liberaliter, & meritis, alia vero ex iustitia, &
post merita, que duo circuiter idem objectum repugnare videtur,
velne aliquid gracis dare, & poftea non date, nif ex titulo
pernero ex iustitia repugnat, non enim possunt illi duo tituli
sicut conjungi, quandoquidem unius includit negationem alterius
ergo sicut in tempore datur gloria non gratis, sed ex titulo one,
suo meritorum, ita electione ad illam ex eodem titulo facta est;
si argumenta dirigitur ex primo capite, non nulluna cōcluderet vi-
letur, etiam apud ipsum instantibus habent, ut dixim, I. 34, in ex-
emplis ubertatis tritici a Deo efficaciter volite, atque intelligi-
tur elegisse hoc, vel illud determinate me ita ut pluviam, vel
eritematis, vel fidelium precies, sicut enim tantum illa causa dicit
poterit, voluntate mediorum electivam, & executivam
repugnare priori per modum intentionis efficacis, quia vo-
luntas illa prior producenti tritici non est voluntas, quia Deus
suum se solo producere triticum, sed eff voluntas producen-
tis triticum non excludetur pro illo priori concursum alterius
auctoritate, nec illum formaliter includitur, & positive, sed
autem virtualiter, quatenus ex vi illius efficacis intentionis se-
firunt in posteriori signo voluntas mediorum electivam, & execu-
tivam, sic in presenti non dicimus, licet Deus gratis elegit Petrum
ad gloriam, & liberaliter, & post eam electionem velit, illa im-
petra per merita, non propter hoc secundum decretu priori
repugnat, quia licet Deus ex vi prioris decreti non resipserit
merita ex parte objecti, non tam illa formaliter, & positive ex-
clusit. Dices, merita formaliter, & positive exclusit ex ipso,
ut gratis, liberaliter voluit dare gloriam. Ex hoc ja ego infero
argumentum non urgente ex primo capite, quod invicem pugnat
duae voluntates per modum intentionis efficacis, & execu-
tionis, ut adversari contendunt, id est, secundam esse super-
iuan, si prima est efficax, ut confat in aliato exemplo ubertatis
tritici; sed urgent tantum ex secundo capite, quia nimis
urgit similitudin illi duoi tituli liberalitatis, & iustitiae. Sed quoniam
etiam hi duoi tituli pugnant circa gloriam praedestinatis
communicandam declarabut infra, intertempum argumentum ex
eo capite deducendum etiam apud eos instantibus habere demon-
strandum, in voluntate simplicis affectus, quam, & ipsi concedunt.
Deum habere dandi gloriam omnibus, nam concedunt, hanc
esse omnino liberaliter, & gratuitam, & ante meritorum pra-
fessionem, neque nece posse, hanc esse voluntatem finis,

feu glorie aliquo modo ut mercedis, & premii, neq; enim per illum affectum vult Deus, aut desiderat homines gratias consequant gloria, aliquo habet voluntatem antecedentem, repugnante sua legi, feu absolufo decreto, que in nullo hominum implerecur; sicut ergo affectus illi simplex in Deo est omnino gratuitus, & liberalis, nec tamen per illum appetitur homines obtineant gloriam sine meritis, nec repugnat decreto efficaci, & absolufo sequenti, quo statut salvandos, & glorię cōsecuturos, non nisi per merita consequi debere, ita neq; in nostra sententiā repugnabit, quamvis talis affectum efficacem ponamus, quia efficacias, vel inefficacitas affectus in pánchez presenti nullam potest affectare disparitatem, sed folum disparitatem afferre potest, si argumenta ex primo capite urgenterunt, siquidem posita semel priori intentione efficaci, videatur superflue voluntas sequens executiva, cum hac videtur formaliter includi in priori voluntate eo ipso, quod ponitur efficax.

Tentavit Vasquez tom. i. in p. 3. disp. 11. nn. 138. assignare dic-
cimen, quod voluntas simplex & inefficax consumatur inter-
ius si deest, non requirit causatilitatem extrinsecam, auctus vero ef-
ficax requirit causatilitatem extrinsecam, & effectum, non potest
autem idem effectus simili esse effectus liberalitatis & justitiae.
Hoc tamen non satisfacit, etenim in hac solutione petetur prin-
cipium, hoc enim est quod disfutatur in praetatione positum
quicunque modo idem effectus est liberalitatis, & justitiae; & an ex
hoc, quod Deus gratia velit dare gloriam electis, quantum effi-
ctus parte actus, sequatur, gloria illis communicant effectus
liberalitatis & justitiae, qui simul vult illam meritis esse
coparandam, tamen quia licet talis voluntas antecedens dandi
gloriam non adimpletur in omnibus ad implendum falem in electis;
& quamvis ex ipsa immediate non sequatur gloria consecutio
infallibiliter, quia est inefficax, sed ex voluntate efficaci dandi
meritis, & ex ipsi meritis, in genere causa efficienti moralitate,
garri tamen nequit, & ultra concedum. Ad veritatem, quod aliquo
modo pendeat etiam in genere causa finalis ex illo effectu sim-
plici communicandi gloriam predefinitam, sed talem voluntati
em gratis omnino habuit circa ipsos, quoniam illi habuit ex
sola sua bonitate ante pravissima merita futura; ergo effectus ille
consepcionis gloria, & seu ipsa gloria electis comunicata erit
similis liberalitatis & justitiae, & salvando duplice illo titulo glo-
riam consequentur. Tunc ita in principiis Adversarii nega-
ti nequit, quin electorum salus ex illo simplici affectu, & gra-
tuito communicandi gloriam aliquo modo ortu ducat, fale-
tamquam in executione sine qua non ad eadē ut si illa simplex vo-
litione, qua vult, omnes homines salvi fieri nō precesserit, nemo
prositus salvatur; ergo ex hoc capite gratia omnino illis glo-
ria exhibetur; ex alia verò parte in ordine executionis nō vult
ipsi gloria conferre, nisi ex meritis, ergo gloria ipsiis comuni-
cata est simul effectus liberalitatis & justitiae; ergo neque unum
Adversarii hanc partitatem evitare in simplici, & gratuito affectu
dandi gloriam predefinitam, quem Deo concedunt autē
corum merita pravissima.

152 coram etiam prævia. Ad argumentum igitur ex auctoritatibus citatis n. 149, de-
ductum concedo, in executione, & temporali retributione glo-
riæ electis datur præmii, & mercedem labiorum; in quo sen-
su præcipue loquitur Scriptura, & ex hoc etiam deduci, ita dis-
positum fuile ab eterno in ordine executionis intermixta, quia non
aliter Deus facit in tèpore, quam disposerit ab eterno, inò
etiam id verificari respectu adæquatius decreti, ut cõtēpientes
finē, & media, licet non verificari respectu intentionis finis, ut
à nobis præcise, & formaliter concepta; dico *præcisè*, & *formali-
ter conceptæ*, quia tale decretu tendens in beatitudinem, ut in
fine, non respicit illa expreſſè, & formaliter sub ratione præmit, &
mercedis, quasi supponat præficiency meritorum, nec respicit sicut
formaliter sub ratione donut vulp. *opus* diffo. 38. art. 3, n. 4.
quia tunc non possunt includi in merita in secundo decreto sequen-
tiæ, hac destruunt ratione doni, sed virtualiter tantum, & im-
plicitè respicit eam sub ratione præmit, quatenus virtute, & im-
plicitè includit voluntatem dandi merita ei, cui sificat eti
tenditur beatitudine, & ideò habet eis intentio maximè accommoda-
ta electioni mediiorum, ut statim secundum rationem ex vi illius
subsequitur, square duæ ille voluntates intentionis, & executionis
non repugnant, quia utraque respicit gloriam aut præmium,
& coronam, posterius quidem formaliter, & expreſſè, quia res-
picit gloriam, ut præmium propter meritam electa, & pre-
via, prior verò virtualiter tantum, & implicitè, quia respicit
gloriam, ut præmium propter meritam eligibiliæ in secundo
signo. Dices, hinc sequi intentionem dandi gloriam ante
prævisione meritorum præcisè inspecta esse consuæta, quia non est de
danda gloria sub ratione meredit, nec sub ratione doni gratui-
ti. Negatur consequentia, quia nos non dicimus, Deum intendere
aliquam rationem gloria præciam aut abstractam, sed gloriam
determinat, & hanc numero, & tantum dicitur abstrahere,
quia tunc non decretin mittit, quem eam gloriam sint effectu-
a perinde ac quando justis, fibi offerti par tuturum, aut duos

At instab adhuc, si illo primo actu intentionis nō fertur divina voluntas in gloriam conferendam sub ratione doni, sed sub ratione præmii, & mercedis sicutem virtutiter, ut sit composibilis, & connecta cum voluntate sequenti includere merita formaliter, ergo prima illa voluntas non est omnia gratitudo, & ex liberalitate, sicut dictum est, neque per eam vult gratis gloriam electis. Respond. per id probat tantum illam voluntatem non esse gratuitam, & liberalem ex parte objecti, cum hoc tamen sit, quod sit gratuita, & liberalis ex parte ipsius actus electionis ad gloriam, ut libere terminatur ad talium personam, in hoc enim sensu duximus alterius electionem ad gloriam esse gratuitam, & ex meritis, quod Suarez lib. 1. de predest. cap. 8. declarat, exemplo satis in dñno n. 26, nam cùm aliquis habet voluntatem libere donandi eum amico, tunc vult dare gratis, ita illud adverbium cadat non tantum in actu voluntarii, sed etiam in objectum, voluntas vero vendendi equum non est voluntas alii alicui gratis, ita ipsa tamen voluntas gratis habetur potest, ut v.g. si plures meum equum emere oportet, quòd ergo velim Petro illum vendere, & non aliis, & quod absoluē velim eum vendere, ex mea est libertate, ac liberalitate, nullus enim me cogit ad vendendum, nec mihi pecunia datur, ut illum vendere velim, ex parte tamen objecti voluntas non est de donando equo, sed de vendendo, unde licet gratis eam habeam voluntatem, tamē per illum vult equum gratis dare, sed pro iusto pretio, & hoc ipsum in omnibus aliis iustitia cōmutativis contraria inventur, voluntas enim contrahendi in se formaliter est liberalis, & ex parte objecti onerosa, si pariter pauperibus subvenire intendens, potest illos si tuam vocare vineam, & subfundam sub ratione mercedis est impedita, tamē in primo sua intentionis exercio nihil de meritis, aut mercede ratione formaliter cogitat, in hoc enim casu prior est secundum intentionis ordinem voluntas pauperibus subvenienti, posterior vero est meritum laborantium, at secundum executionis ordinem prius est voluntum meritum, quam stipendum, qui pauperum egestati subvenire prius intendebat, unde in tali casu potest dici his gratis velle dare stipendum operari, & ex motivo misericordie, quantum est ex parte actus, etiam si tam ipsum non velet gratis donare. Hoc idem declarat Maldonatus in illud Mat. 24, propter electos breviabitur dies illi, exemplo Regis liberaliter proponentes primum, non tam dandum in liberaliter, sed bene certantibus, & hoc eodem exemplo tanquam Hareticorum consequentiam damna illam, quam cōtra nos inferte nititur Vaquez, scilicet ex nostra opinione sequi gloriam dari sine meritis, ut dictum est n. 59, nam in praetato casu Rex offrendo premia liberalitatem demonstrat, quia propter aliquos meritos non facit, ita gratis vult, ut premium detinet, & non detenit, non tamen vult, ut eis gratis detur, sed ex iusta distributione; sic plane se gerit nobiscum Deus propounding gloriam ab eterno, & illam retribuendo in tempore per modum premii, & coram, quod in affectu simplici gloriam omnibus comunicante, Ad veritatem negare nequeunt.

155

Hoc etiam non obscurè colligitur ex Conc. Trident. sess. 6, c. 16, dum ait, bene operantis u[er]o si in finem proponenda est via eterna, & tanquam gratia Dei per Christum Iesum misericorditer promissa, & tanquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddenda, quibus verbis significatur misericordia, & liberalitas, ut se tenet ex parte actus, & ratio premii, ut se tenet ex parte objecti, & eandem rē in hoc sensu absque illa implicatio, ut corona in iustitia ex parte objecti, ergo voluntate proper merita, licet dicatur actus ille ante prævia merita, quia Deus non potest velle dare, ut coronam iustitia, nisi velit virtualiter factem prius date media, hoc est, merita ipsa, sine quibus prævisi non potest intelligi futura corona iustitiae. Tum 6. si prima illa voluntas est efficax, & respectu glorie, ut futura in ratione premii, iam secunda non erit necessaria, quia h[oc] solum ponitur propter efficaciter, & deinde propter merita. Tum 7, licet in homine possit distinguiri actus voluntatis, & objectum, quia in voluntate creat auctus liber est, aliquid reale distinguitur, & superaditum ipsi voluntati, tamē respectu voluntatis divina non potest intelligi auctus liber absolutus omnino, nisi cōnnotata causitate effectus, ac proinde connotato objecto. Tum 8, quia si prima voluntas non est formaliter & expresso propter merita, sed ab illis solum negativè præcindit, signari nequit, ad quam virtutem pertinet, nec cuius pertinet ad iustitiam, nec ad misericordiam, nec ad liberalitatem. Tum 9, exemplum de Rege adductu, qui liberaliter vult dare bravum certantibus non probat, propositum, nam si vult dare bona solum certantibus, non probat, propter merita, & respectu glorie, ut futura in ratione premii, iam secunda non erit necessaria, quia h[oc] solum ponitur propter efficaciter, & deinde propter merita. Tum 10, quia duo actus distinguuntur possum in Rege illo liberaliter exponente bona certantibus, alter, quo se privet domino aliquorum bonorum, & transferat in Rempublicam, & hic potest esse actus liberalitatis, aliter, quo velit ea bona non esse danda, nisi propter opus aliquod, aut meritum, & hic secundus actus pertinet ad gratitudinem, vel iustitiam distributivam. Tamen, quia licet duobus titulis onerosis possit esse aliqua dari, tamen titulo uno gratioso, & alio oneroso, non potest simul v.g.

Quæst. II. An prædestination fit ex prævisis meritis. Art. VI. 281

v.g. inter homines non potest aliqua res respectu ejusdem omnino dari iustitia, & titulo liberalitatis. Itaque his instantis prætendunt Adversarii, doctrinam allatam revertent, qua demonstravimus, non pugnare liberalitatem ex parte actus cum iustitia ex parte objecti.

157 Verum haec, & similia non urgent, suntque facilis solutionis; Ad 1. negatur affirmatum, ex doctrina solum defendi, elecio nem comparativam factam esse gratis, non autem absolutam, licet enim consores nostræ opinionis ad eam declarant à doctrinam comparativæ uti solent exemplo illo ventionis equi uni ex multis, qui illum emere volunt, illi namque non dat gratis equum ex parte objecti, & que adhuc conveniat, quatenus a potentia dimanat, & non quatenus producitur ab objecto, aut ab ipso specificatur, ut de vitalitate dicunt, que actu præcipue dicitur convenientia, ut a principio vitaliter derivat, & non quatenus ab objecto specificatur; ergo legitur eam habeam voluntatem, & gratiam, qui est velle bonum alicui, potest gratis haberi, & elicit a potentia elicente, quamvis per illum non velit, ut alius gratis obtineat bonum illud, enim vero est etiam amoris indicium, & amicitie signum si velit nos bonum consequi etiam nostra industria, & labore, ut in aliis exemplis ostenditur; & eò erit major talis amor, quo fuerit efficacior, & maximè si ex illo oritur voluntas efficacis jaujandi talem hominem ad illud bonum consequendum, ut est de amore Dei predestinatum.

Sed respōsitionem datam, & hæc denuntiata, Deū nemp̄ 158 datur gloriam, non gratis ex parte objecti, sed tantum ex parte actus divine voluntatis, quatenus sex multos potius vult illa dare huic, quam illi, impugnat Pennottus c. 23, quia valet solim ad defendendum, electionem comparativam factam esse gratis, non autem explicata, quomodo electio absoluta facta sit gratis, imò hoc latenter negat, cum solum de doceat gloriam dari gratis potius huic, quam illi, & non dari gratis absoluto loquendo, quia sive debet isti, sive illi absoluto loquendo, non vult illa dare sine meritis. Tum 2. quia aut illi actus, quo potius vult isti gloriam, quam illi, est idem omnino actus, quo vult gloriam illi, aut diversus; si secundum, responso non est ad rem, quia loquitur de actu, qui vult isti efficaciter gloriam, an sit gratiosus, vel onerosus; si primum, cum ille actus feratur in objecto, non tam dandum in liberaliter, sed bene certantibus, & hoc eodem exemplo tanquam Hareticorum consequentiam damna illam, quam cōtra nos inferte nititur Vaquez, scilicet ex nostra opinione sequi gloriam dari sine meritis, ut dictum est n. 59, nam in praetato casu Rex offrendo premia liberalitatem demonstrat, quia propter aliquos meritos non facit, ita gratis vult, ut premium detinet, & non detenit, non tamen vult, ut eis gratis detur, sed ex iusta distributione; sic plane se gerit nobiscum Deus propounding gloriam ab eterno, & illam retribuendo in tempore per modum premii, & coram, quod in affectu simplici gloriam omnibus communicante, Ad veritatem negare nequeunt.

159 Hac itaq. stabilita doctrina, qua apud consores nostræ opinions communis est, quod felicit̄ nec voluntas executionis pugnat cu voluntate efficacis intentionis, immo potius ex ea fugit, nec liberalitas ex parte actus pugnat cu iustitia ex parte objecti, facile est occurrere replicis contraria principale responsum factis n. 149, nam quæ ex primo capite procedunt, ostendunt solim voluntatem dandi gloriam, quam Deus habere intelligitur ante prævisionem, & præordinationem meritorum, non esse beatitudinis efficacem immediate, & proximè, cum quo adhuc sit, quod sit efficacis illius radicaliter, & mediare, felicit̄ mediante voluntate exequente, quæ ex illa oritur, & quasi imperatur a prima illa efficacis intentione dandi gloriam, ut dictum est n. 134, unde sicut non bene argueretur, dicendo, ex voluntate ambulanti fine potentia executiva non sequitur ambulatio; ergo illa voluntas non est efficacis, quoniam illa voluntas ambulandi ad h[oc] dicit debet, efficacis suo modo, & in suo ordine nemp̄ per modum impetri applicantis executivam potentiam, licet non immediatè efficientis, & exequentis, ita in propōsito non sequitur, ex prima intentione absoluta dandi gloriam electis absq[ue], voluntate exequente, electi non consequuntur gloriam, ergo illa prima intention non est efficacis respectu glorie, ut notat Licher, pd. 41. §. dubitatur circa dicta. Repliq[ue] vero, quæ urgent ex alio capite, scilicet ex repugnante liberalitatem cum iustitia in eodem actu, & quod illi duo tūlū nequeunt conjungi, quia unum includit negationem alterius, probant solim, duos illis titulos pugnare, si ex eodem capitulo sicut fūt, non autem si ex diverso, quia non repugnat, tandem voluntatem in se esse gratiosam ex parte ipsius actus, & adhuc onerosam ex parte objecti, ut explicatum est n. 149, & quoniam h[oc] generalis responsum ad omnes illas replicas sufficeret, adhuc tamē liber singulis occurrere singulatim.

Ad 1. concedo totum discutim, neque enim nos afterimus, primam voluntatem per modum intentionis præcisè sumptā, ut tendit in gloriam per modum suis, esse decreatum dandi gloriam, ut in eo supponi videatur, in rationem mercedis, sicut dicimus, esse intentione glorie in ratione doni gratitudo, sed in eo priori utrinq[ue] ratione accidentaliter præcindit, & est voluntate in liberaliter, & gratitudo ex parte actus, ex parte vero objecti pro eo signo, nec est liberalis, nec onerosa formaliter, & explicitè, sed tantum est onerosa virtualiter, & concomitant, ex n. 152. Ad 2. negatur affirmatum, quia ista prior voluntas non erit posteriori, neq[ue] tanquam efficacis, neque tanquam ante prævia merita, non quidem quatenus efficacis, quia est efficacis solim mediata, & implicitè, & ideo est necessaria secunda, quia illam respicit sub ratione præmii for maliter, & explicitè. Ad 3. licet in Deo tēpia non distinguuntur actus voluntatis, & objectum primarium, quod est divina essentia, distinguuntur tamen ab objecto secundario, & cōcedo, actum liberum in Deo ad extrā non est aliud superaditum ipsi voluntati, & non posse liberum intelligi, cōnotationis causalitatis effectus, aut ipsius objecti futuri, sed nego, actum illū primū in ratione liberi huiusmodi conditione non habere, jā enim declaratur est, quomodo ex ipsi gloria ipsa sit futura n. 134 & 135. Ad 4. dico, in eo priori volitionem illam spectare tantum ad virtutem misericordie, & liberalitatis formaliter, quia pro eo signo non nisi ex motivo misericordie, & liberalitatis processus intellectu formaliter, & explicitè. Ad 5. negatur affirmatum, nā etiam voluntas illius Regis, five efficax, five inefficax, ex parte actus liberalis est, etiam primum datur nobis, nā certantibus, nam illa præmī propositio ex mera ejus libertate processus, quia ob nullius meriti illud proposuit, sed ex sua mera liberalitate, atq[ue] gratia vult, ut primum detur solum certantibus, non tamē vult, ut eis detur gratis, sed ex iusta distributione, cur autem nequeat efficaciter desinare huic efficaciter bravū ante victoriā prævisam, ut potest Deus, explicatum est supra n. 107, & quomodo id non impedit, speciatio actus sumptu ex parte objecti, ex solutione secundae infinita fatis constat. Ad 6. actus ille proponendi primum certantibus non solim est liberalitatis, ut mediante privat se illo bono, & in Rēpu-

158

159

v.g.

dere, unde cum tali voluntate gratuita, quantum est ex parte actus, stat adhuc, quod sit onerosa ex parte objecti. Ad 3. concedo rogam discursum, sed negatur paritas, non enim nos dicimus. Deum per voluntatem illam primam velle dare gloria sine meritis ea positivè excludendo, & liberaliter ex parte objecti, ut patet in exemplo de venditione equi, quæ liberalis est ex parte actus, & onerosa ex parte objecti.

Dicessum Vasquez cap. 11. cit. negare non possumus. Deum velle justis date vitam æternam ex gratitudine propter merita, ergo aut haec est nova voluntas distincta à priori, aut prior mutata fuit; hoc secundum est palam absurdum, quia Dei voluntas mutata nequit; primum autem est omnino superfluum, ad quid enim ponere voluntatem illam priorem efficacem liberalitatem, & misericordiam, nuncquam effectum habuita ex se, & ex suo tantum motivo ex hoc plane constat, aut illam voluntatem non dati, aut sicutem efficacem non esse, quia omnis voluntas efficax ex solo suo motivo effectum habet, nisi mutetur, aut impeditur; sufficit ergo tribuere Dei voluntatem inefficacem circa finem, qui precedat meritorum prævisionem. Refundo hoc argumentum procedere ex primo capite assignato n. 158, quod scilicet voluntas executionis non debet in Deo ponit distincta à voluntate intentionis, quando haec est efficax, quia si haec est efficax, ex se sola habebit effectum, aut si alia distincta indiget, qui mediante effectum suum ponit, ex se non est efficax; sed argumentum manifestum habet instantiam, ut scilicet dictum est, in voluntate efficaci ubertatis tritici, quæ ex se immediate nequit effectum habere, nisi adjungatur alia voluntas per modum executionis, qui Deus disponit velle pluviam producere, ut finis illi intentus consequatur; si enim alia non adjungatur voluntas sequeretur, Deum alio modo res prodere in tempore, quam deinceps ab eis, non impeditur, ad eternum prædicta voluntas ubertatis tritici, quam pluviam, ut Vasquez concedit disp. 82, cap. 5, num. 24, & in tempore prius pluviam producit, quam triticum; si ergo hoc non obstante, adhuc illa ubertatis tritici volito dicitur efficax, ita nos dicimus in proposito de voluntate efficaci dandi gloriam electis, quod licet immediate & proximè eam non efficax, sed mediante alia voluntate, qui dicitur executionis, hoc non impedit, quin adhuc sit suo modo efficax per modum imperii, radicaliter, & mediately modo explicato n. 158, unde falsum est, quod nunquam sit effectum habitat, quod autem hunc non habeat ex se, & ex suo tantum motivo, non infert, quod sit simpliciter, & absolute inefficax, sed tantum quod non sit efficax proxime, & immediate; unde absoluē falsa est illa propositio, quod omnis voluntas efficax ex se sola effectum habeat, hinc enim sequeretur, nullam unquam voluntatem per modum imperii dici posse efficacem, quia effectus non habet, nisi mediante alia voluntate imperata, ut n. 158, exemplo voluntatis ambulandi declaratum est, quae sine actu potest executive suum effectum habere non potest.

Tertio principalius urgunt loca Scriptura, quibus testatur, Deum ex se habere sincerum, & aqualem affectum salvandi omnes, ut 1. Tim. 2. vult omnes salvos fieri. & ad agnitionem veritatis venire, ubi est sermonem de feria, & equali voluntate erga omnes, satis declaratum est quæst. precep. & 2. Petri 3. nolens aliquos perire, sed omnes ad pontinentiam reverti. Tum etiam alia Scriptura loca, quibus Deus omnes invitat ad salutem, & aquiliter, ita ut neminem exclusudat a gratia vocacionis congrue, eo quia se, acceptatores personarum non esse testatur, ut Auctorum 10. ad Rom. 2. ad Ephes. 6. ad Colos. 3. & 1. Petri 1. ac proinde hominibus tribuit, sicut vocati non ventur, ut Iste 5. quid est, quod debet ultra facere vine mea. & non feci. & Perditio tua ex Iherusalem tantummodo in me auxiliu tuum. Ofer 13. Sapientia fons predictus in plateis ad vocem suam. & similia. Sed haec nullatenus verifieri possum, si Deus pro mero suo beneplacito, & aequaliter predictus ad bona electorum opera, ut absolute futura certos quosdam, & quidem paucos elegit caritatis propter habitu, sed negativè reprobatos pro illo signo electionis aliquorum, ut nostra ponit sententia, ergo & c. probatur minor, quomodo enim Deus seruum, & equaliter habet effectum salvandum omnes, & non posuit est acceptor personarum, si ante præfata merita, vel demerita singularium quosdam ferio eligit ad regnum. Celotum, & alios non, & consequenter quosdam solum cognovit ad illud vocatis alios vero incognovit, quomodo perditio est tantummodo ex solis pereuntibus, cum etiam sit ex defectu præelectionis, quomodo sapientia clamitat in plateis, si ob negotium beneficium præelectionis aliquos non vocat eo tempore, & loco, prout aptum, & congruum est, ut vocantur sequuntur? Conf. quia ex vi singularis illius electionis aliquorum præceperit non solum debet Deus, ita disponere media salutis electorum, per ea certissime fidem prædestinationis consequantur, sed etiam ita debet disponere media salutis non electorum, ut per ea finem vite eterna non consequatur dabo illis gratias auxiliu incongrua, sed hoc admiso plane sequitur. Deum non habere feriam, & aqualem voluntate salvandi omnes, in pluribus illudere voluntate, quibus nimis ex defectu singularium illius pte.

præelectioni media non providit ad salutem congrua; ergo si Deus ex sua feria haberet voluntatem salvandi omnes, opus est, quod omnibus congrua preparavit media, quorum virtute noscar, unumquemque certissime ad gloriam perventur, nisi per ipsius hominismaram malitiam iter, & od illis mediis congrua non cooperetur; major probatur, quia si omnibus prædicta ex mediis congrua ex feria voluntate omnes salvati, quare nec unus quidem ex tanta non præelector multitudine illis mediis bene fatus est; nec ullus prius ex aliis non præelectis ad finem pertinet; minor probatur, quia nemo certus habere feriam intentionem finis, qui non vult adhibere media congrua, per quæ juxta humanam prudentiam existimat pro negotiis qualitate, certò obtinendu illis ilium finem, nec quisquam dixerit, Principem velle scribi, & aquiliter, omnes ad certamen votatos bravissimè electores, si quibuslibet, vel uni neglegit, ceteris illud dare, decreverit absolute ante prævisionem cursus, & certaminis cuiuscum, sed potius ducet ceteris illudere voluntate, eosque ad vanum laborem, & conatu invita, Denique paucis totum hunc discursum concludamus, si Deus sincera voluntate vult omnium salutem, cur primò antè prævisa merita tam paucos elegit; cur secundò ex non ita electis nullus omnino salvatur; cur tertio non ita electis nullus omnino salvetur? cur tertio non ita electis non preparavit, nisi gratiam incongrua?

163 Respondeo, etiam Adversarius hoc argumentum premis, quatenus dicunt, stante aliqua voluntate Dei circa gloriam, quæ aquiliter vult omnes salvari, adhuc pro suo beneplacito, & ante prævisionem meritorum speciali quodam affectu inclinari ad salutem electorum, quo non inclinatu ad salutem reprobatorum, virtute cuius singularis affectus illis, & non illis, dat majorum gratiarum, quia possit per severare, respectu finis omnibus equaliter propositi, unde inquit Vasquez disp. 89. n. 119, distinctionem inter electos, & reprobos incipere in signo posteriori in eo, infanti, qui uni majora media gratia, quam alteri preparavit ex mero suo beneplacito, & ante prævisa merita, de qua electione ad gratiam explicat Aug. cum talem electionem assignat, quia Deus ex suo beneplacito electos, & secundum proprium vocatos a non electis fecerit, quos idem confirmat in 123, & sequentibus, cui subscripti Faber disp. 58. n. 164. Turrianus disp. 1. dub. 5. Bencanobect. 12, & alii oppositi opinionis fautori, Scriptura verò equalitatem divini affectus erga omnes tellantes, aut non distinguunt inter affectus dandi gloriam, & affectum conferendi gratiam, sed absolute dicit, Deum in hoc negotio supernaturalis prævidit non esse personarum acceptatores, vel quod hunc, & illum affectum distinguunt, utriusque equalitatem indistinctum significat, nam si de voluntate dandi gloriam dicunt, Deum velle omnes salvos fieri in mundu velle perire, & cetera pariter de voluntate dandi gratia dicunt, Deum illuminare omnem hominem venientem in hunc mundu, velle omnes ad cognitionem veritatis venire, omnes ad patientiam revertentib[us] debuisse facere ultra vias, quod non fecerit, & ceteri adhuc adhuc adhuc adhuc interpretari divini affectus erga omnes, ut illi par faciant etiam in distributione gratiae ante prævisa merita, sicut erga haec similia loca interpretari ipsa debet intelligi, ut omnibus voluntate antecedente decretivare gloriæ, & voluntate consequente dare gratiam, item omnibus sufficientem ad illam consequendam, si non omnibus voluntate consequente gloriæ, & gratian efficacem, sicut pariter non dicitur. Deum etiam voluntate consequente, & efficacia absolute ante meritorum prævisionem, medium volvitur quibusdam praeter ceteris dare gratiam efficacem, per severandi utique in finem, sed etiam dare gloriæ, ut potè que cum ea necessariam habet connexionem, & ab ea infallibiliter inferatur, præfata itaque scriptura tantum significans, Deum voluisse equaliter omnium salutem voluntate antecedente, & volendo omnibus media sufficientem ad salutem, ut fuit quæst. declaratum est, Quia data expostionis ad argumentum negatur minor cum probatione, quoniam enim ex formali, & proprio affectu finis omnibus in tempore sufficientissima content media ad fulciri finem consequendam, ideo verisimile adhuc, & sincerissime dicitur voluisse omnibus, aeternam salutem, Quod autem præter hoc cunctis misericordiæ decretor, quo vult, omnes salvos fieri, facere voluerit alia, peculiaria, & majoris misericordia decretum dandi gloriæ, qui, bussula, & non aliis, non collit, utræque sicut etiam voluntate salvandi omnes, sed solum additur major quamdem benevolenter erga aliquos sine illa personarum acceptione, qui nulli prosuls est debitor, sicut à pari dicunt Adversarii, non sequi personarum acceptationem, nec tolli veram, ac sinceram voluntatem omnes adjuvandi pro consecratione salutis ex hoc, quod præter communem misericordiam decretum dandi omnibus auxiliis sufficientia, sequitur alius majoris misericordie decretum dandi quibusdam, & non aliis media non solum sufficientia, sed etiam efficacia, & infallibilitas, sed tantum dicunt, sequi majorem quandam benevolentiam erga aliquos, undè nihil nobis oblige posse.

Ad Conf. ex proxime dictis negatur major quoad secundam partem, cùm enim coniugatis sit à Deo per ordinem ad bonū, & incongruitas sit à libero arbitrio per ordinem ad malum, nō veler paritas, quod si dat electis gratiam congrua, quia gratia est, sic è contra debeat non electis dare gratiam incongrua, quia incongrua est, & quidem si argumentum intendit ex equali voluntate salvandi omnes deducit, quod omnibus tenetur dare auxilia congrua, & efficacia, quibus infallibiliter salvantur, sicut est omnino consequentia, ac etiam contraria Adversarii ultiò fatentes ex vi illius generalis voluntatis Deum præstat omnibus auxiliis tantum sufficientia, non autem efficacia, ad primùque sicutum pro probatione majoris, cur nullus ex reprobis significans, Deum voluisse equaliter omnium salutem voluntate antecedente, & volendo omnibus media sufficientem ad salutem, ut fuit quæst. declaratum est, Quia data expostionis ad argumentum negatur minor cum probatione, quoniam enim ex formali, & proprio affectu finis omnibus in tempore sufficientissima content media ad fulciri finem consequendam, ideo verisimile adhuc, & sincerissime dicitur voluisse omnibus, aeternam salutem, Quod autem præter hoc cunctis misericordiæ decretor, quo vult, omnes salvos fieri, facere voluerit alia, peculiaria, & majoris misericordia decretum dandi gloriæ, qui, bussula, & non aliis, non collit, utræque sicut etiam voluntate salvandi omnes, sed solum additur major quamdem benevolenter erga aliquos sine illa personarum acceptione, qui nulli prosuls est debitor, sicut à pari dicunt Adversarii, non sequi personarum acceptationem, nec tolli veram, ac sinceram voluntatem omnes adjuvandi pro consecratione salutis ex hoc, quod præter communem misericordiam decretum dandi omnibus auxiliis sufficientia, quibus posset ad vitam aeternam pervenire, si vellent; ad primam dicimus etiam humano modo loquendo, ut quis cœsatur feria habere ex sua parte aliquis finis intentionem, satis esse si pro ejus consecratione media adhibeat sufficientia, & proportionata ad illam, etiam infallibilem cum eo connexionem non

Disputatio Quinta de Divina Prædest. & Reprob.

non habere præfocat ut variis exemplis potest ostendi, & quotidiana experientia demonstrat; ad aliam probatum ex illius Principi exemplo deducam nego paritatem, nam in casu illo proposito supponitur per illud decreti, quo decrevit efficaciter uni, vel quibusdam certantium dare bravum, ceteros negligisse, & posse excludere, unde planè deductur, voluisse alios illudere, quia stante tali voluntate ceterorum excluderet va-
nè præfisum eorum cursum, nullam vel conditionatam habitat voluntatem dandi illis bravum, etiam si bene se gererent, quod non curit in casu nostro; nam tale decreturn ab solutum dandi gloriam quibusdam non ponimus, ceterorum esse excludendum, & cum hoc admittimus ulceremus in Deo voluntatem conditionatam, etiam alios dandi bravum, si prævidenter se bene gesturi, quare exemplum illud efficit ut rem si proponeretur, ut quibusdam illis plurius ita absolute bravum decernatur, ut per tale decreturn alios non excludatur, sed solum negativè erga illos se habeat, donec videat, quod in cursu deficiant, ad quem per-
ficiendū sufficiens illis media subministraverit, ex conditio-
nate intentione dandi gloriam círcus electorū, & non electorū.

166 Ad ultimum argumentum in postum n. 162, in fine tria illa que-
sita continens, ad duo posteriora dictum est n. precedenti, ad
primum respondeo, absolute dici non posse, quod tam paucos
elegerit, alios omnes excludendo in eo signo, quia decreturn
electionis istorum non est excludendum, ut sapè dictum
est, in secundo primo communī decreto conditionato sum
inclusi, in secundo autem decreto particulati ceteri non
sunt excludi similiter a salute, sed solum secundum quid, hoc
est, sunt exclusi a salute efficaciter, & infallibiliter obtinenda,
vel potius negativè loquendo non sunt ita inclusi quod tam
est, quod sint simili similes inclusi, & à Deo misericorditer ordi-
natū ad salutem sufficienter obtinendam, & quod in eo secundo
signo, in quo aliqui fuerint efficaciter ad gloriam electi, non
suerint per illud decreturn ceteri posse excludi, ex eo deduci-
tur, quod duplex ille hominum ordo à Scriptura, & Patribus
significatus unus salvandorum, alter dāndandum non cōsumatur
in eo signo, pro quo aliqui iūt electi ante previa merita, sed
in alio signo voluiūt Deus permittere finalē lapsum nō
electorum, deinde in alio signo lapsum illum prævidit, & sic tā-
de in alio signo illos destinavit ad penam, ex quo patet, nō pre-
electos in illo priori signo absolute loquendo adhuc potuisse in
facere voluit illi aliud majoris misericordie decreturn dandi
gloriam quibusdam efficaciter, & non alii, non facit ipsum
acceptatorum personatum, quia alios non omnino derelinquit,
sed tantum additū major quādam benevolentia erga illos, &
ceteri non debent deo conqueri, sed potius gratias agere de
primo sufficiens grāte decreto, etiam pro ipsi factō, alioquin
Deus illi respondet, quod dixit Math. 20, operari mūr-
tabiūs, quod non plus accepterit, amice non facio tibi ini-
riam, an non licet mihi, quod volo facere, ad probatum verò
assumptum dico, ex habitu in solutione secundi argumenti prin-
cipalium, quod licet gloria in ordine executionis habeat ratio nō
premit, ac mercedis, & detur ex meritis, tamen decreturn
speciatim ad ordinem intentionis est gratitudo, & finē meritorum
præfisum modo ibi declarato, quod nō obscurē col-
ligitur ex parabola citata vinea, ubi licet fiat sermo de gloria
in ratione meritis, & premiū sub metaphora denarii operariis
dati, explicatur tamē electionem ad illā, etiam aliquo modo
de gratitudo, & liberalitate ex Dei benefacio, tum illis verbis
an non licet mihi, quod volo facere, ubi clare exprimitur quā-
dam voluntas dandi gloria ex libertate, & liberalitate Dei pro-
cedens, non ex debito, & justitia, tum ex aliis, quae habentur
in fine parabolæ, sic erunt novissimi primi, & primi novissimi,
quibus explicatur divini benefacitum quo ab sequi illis præ-
cedentibus meritis voluit date novissimis electis plus gratia ad
majorem gloriam merendum, quā primis electis, que major
gratia donatio agitur orta est ex præcedente majori benevo-
lentia gloria. Ad 2. Fabri concebat majori de voluntate anteceden-
tē omnino primis, quā vult, omnes salvos fieri, nō minor-
nem, nō electio efficaciter hujus, & non illius ad gloriam non or-
etur ex distinctione inter electos, & reprobus, sed potius ipsa fac-
cit talem inter eos distinctionē, ut non semel Aug. docet, un-
dē negatur consequentia, quod divina voluntas, quatenus præ-
cedit omnem nostram operationem, nunquam facit distinctionē aliquam inter electos, & reprobus, nam ipse quoque
Faber nu. 164, concedit cum Vaf., & aliis citatis n. 163, distinc-
tionem inter electos, & reprobus incipere in signo posteriori
in eo instanti, in quo illis majorē gratiam preparat, quā
illis ante previa merita, unde in ordine ad gloriam in eo fi-
gno jam est facta distinctionē aliqua ad divinam voluntatem inge-
electos, & reprobus, quia illi sunt efficaciter ad gloriam ordinati
per preparationē efficacia grata, isti vero sufficienter tātum,
& hoc independenter ab omni nostra cooperatione. Ad. 3. Ami-
cūs negatur sequela utrisque absurdū, primum quidem non fe-
quitur, quia Paulus loquitur de voluntate positiva inefficaci, &
condi-

Quest. II. An prædestination fit ex prævisis meritis Art. VI.

285

conditionata, quā vult, omnes salvos fieri, quā nos ultra ad-
mittimus undēquā dicimus, in secundo signo Deum quod-
dam efficaciter eligere ad gloriam, & circa alios mērē negative
se habere, excludimus solum ab istis voluntatem absolutam, &
efficacem, quam circa illos habuit; non autem inefficacem, &
bos, & in quoquā signo; nec sequitur, istos in eo secundo
signo positivē excludere à regno, nam falso est, præcognoscere
Deum, quod ex libera negatione electionis efficacis ad gloriam
homo non possit salutem, consequebitur, cum enim ex vi primi
decreti communis omnibus omnes habent auxilia sufficiētia ad
salutem, cognoscit, omnes posse salutem consequi, si velint, non
obstante efficacia electione quorundam tantum. Ad alii ejus-
dem Autoris dico, retorquet contra ipsum de prædestinatione
ad gloriam efficacem sine meritis, nam per gratiam Deus qui-
busdam, & non aliis, dat inabilitē credere, bene vivere, &
perseverare, ut pauli Augusti docet contra Pelagianos, unde
quāvis quādā gratiam sufficiētia omnibus, se fe-communicat,
etiam voluntate antecedente, id tamen falso est de gratia efficacia,
quādā dicendum est, tām in hac electione ad gloriam efficacem
sine meritis, quām in electione ad gloriam pariter sine meritis,
maxime reliquerit Dei bonitatem, & misericordiam, ac
etiam justitiam, quā non est iniquitas apud Deum, ubique
docet Aug. de prædest. Sanctorum cap. 8. post principium, &
9. & lib. de bono perseverantie cap. 8. ab initio, & in explica-
tione parabolæ vinee Math. 20.

169 Ad 4 ex Beccano concedo primam, & secundam conseq-
uētiam, supposita præfertis probabilitate, sententia opposite,
cum enim non obstante illa quādā præelectione ante prævi-
sionem meritorum, Deus etiam ceteros voluntate antecedente
sincerè voluerit, salvos fieri, & ex hac voluntate providerit illis
media ad salutem sufficiētia, si illi pro videlicet, sed his huic
modi cooperatorū, etiam illis, id est alio ordine, nōmē ex præ-
vīa meritis, efficaciter decrevetur dare vitam aeternam, etia-
concedit Smiñch. quest. 8. n. 53, negatur tamen adhuc ultima
consequētia, quod talis eligendū modū sit ad Deo observa-
tus circa illis, quos de facto elegit, nam ex Scripturis, & Patri-
bus deduximus, alium observalle ordinem, eos tempē elegisse
ante prævia merita, & cum additū, hunc eligendū modū ante
previa merita efficitur, immo contrarium primo communī
decreto salvandū omnes, quod factū fuit, dependentē a co-
operatione salvandorum, negatur, quia ut ipse declaratum est
num. 554, & q. licet hi modū sit gratius, & liberalis ex parte ipsius actus electionis ad gloriam, tamen ex parte
ipsius objecti, nempe gloria, numquam est sine meritis, sed
tempē ex meritis, & vel formaliter, ut in ordine executionis,
vel falso virtueliter, ut in ordine intentionis, quemadmodū
ibi fuisse explicitum. Ad ultimum nego, ceteros esse positi-
vē exclusos ab urbe illa coeli, in eo signo, in quo alii sunt ad
eam efficaciter definiti ob rationem dictam. 167 ad exam-
plum illud de lapidis, licet concedatur a Mauricio Hyberni-
co in sua questione de prædestinatione art. ult. quæst. 3. ibi so-
licitur, quare Deus hunc prædestinet, & non illum, re tamen
vera non est tāmē, quia lapides ita sunt exclusi ab illo palatio,
ut nulla prorsus ratione sint inclusi, reprobi vero sunt inclusi
in sufficiētia voluntate dandi gloriam, & solum exclusi ab effi-
caci, atq; infallibili gloria, confectione, quia nullo modo
est in potestate lapidis, ut in additione ponatur, sed in sola
architectū potestate, unde nec dici potest, artificem voluntate
antecedente, & quantum est ex parte sua, voluisse illos lapides
ad divisionem alium, si ipsi non obstante, Deus autem
etiam illis vivis lapidis, quos ad structuram non silegit abso-
lutē, & efficaciter coelestis Jerusalēm, media dictam sufficien-
tia, per quā est in eorum potestate, quādā in illam civitatem
coadiuentur.

170 Quartū tandem em alia quoquā loca Scripturæ ad idem proban-
dum adducunt, & quidem Amicus fec. 4. num. 62. adducit, ut
clarissimum illum ad Rom. 9. quos præsirūt, prædefinavit, ubi
decreturn prædestinationis, quod efficaciter voluntate beanti
importat, collat post præficiunt meritorū ex gratia pro-
venientium, unde totum prædestinationis processum, & ser-
monem ipso Pauli contextu sic colligit, nam primō describitur
decretū dandi media efficacia ad gloriam illis verbis præcedib⁹,
qui secundum propria vocati sunt sancti, secundum describitur
absolute præficiunt meritorū per illa verba, quos præsirūt,
tertio decreturn electionis ad gloriam per hęc verba, prædefini-
vit, conformes fieri imaginis filii sui, quartō tādem numerantur
effectus prædestinationis, ut executionē mandati per illa verba,
quos autem prædefinavit hos, & vocavit, quos vocavit,
hos, & sufficiunt, quos autem justificavit, illos & glorificavit,
Deinde Vafquez citat, cap. 2. adducit illud Jacob. 2. Deus elegit
pauperes in hoc mundo divites in fide, & heredes regni, quod re-
promisit Deus diligenteribus, ergo sicut quia elegit pauperes,
electi ante electionem præsupponunt pauperes etiam pre-
dicti ex dictis in hoc articulo, nullā Sacra Scripturæ auctoritatem
nostrę

nostræ sententiaz adversarii, & nonnullas, quæ majoris videntur ponderis, in oppositam quoque opinionem facile retorqueri.

ARTICULUS SEPTIMUS.

*Exponuntur Patres in contrarium adducti præsertim
Augustinus.*

A Diversus sententiam nostram ultra Scripturæ auctoritates aggerant etiam, & exaggerant Adversari Patrum testimonia; & preferunt Augustini ut potè qui existeret pravaleret in hac portissimum materia de gratia, predestinatione, & libero arbitrio, quam ex instituto contra Pelagianos, & eorum reliquias pro nostraris disputavit, inter alia autem Augustini testimonia unicum, & precipuum confutat, quod habet lib. 1. ad Simplicianum quæst. 2. ubi in terminis opositam sententiam docuit videtur, exponens enim illud Rom. 9, secundum electionem propositum Dei manet, sic loquitur multò antē medium, non electio procedit iustificationem, sed electionem iustificationis, nemo enim eligit, nisi iam distans ab illo, qui reiecit, unde quid dictum est, qui elegit nos antē mundi constitutionem, non video, quomodo sit dictum, nisi praeficiens, hoc est ex presumptione bonorum operum electi sumus ad vitam æternam, ita quia Aug. ibi videtur distinguere electionem ad gloriam à liberali gratia donatione, vel preparatione, & hanc docet, antecedente ipsa merita, seu praeficiens eorum esse ex folia liberali voluntate Dei; illam verò esti posteriori, & non esse, nisi ex meritis præficiens, & in eodem sensu videtur ibi distinguere electionem à proposito, cum aut, non ergo secundum electionem propositum Dei manet, sed ex proposito electio, id est, non quia inventit Deus opera in hominibus, quæ eligat, id est manet propositum iustificationis ipsorum, sed quia illud manet, ut iustificet credentes, id est inventit opera, que jam eligat ad regnum gloriarum, ubi clarissime docet, propositum iustificandi, & denuo gratiam non esse propter nostra præcedentia opera bona, hoc tamen propositum antecedente electionem glorie factam ex futuris bonis operibus post prædictum propositum, & ne effet ullus de ejus mente ambigendi locus, id universaliter probat, & à priori ex ipsa essentiā electionis rationes, quia electio praefaciens debet aliquam diversitatem inter eos, inter quos sit electio, propter quan umius eligatur, alter reieciatur, & idem citare finis questionis concludit, quod si electio hic fuit aliquamvis in intelligimus, quod dictum est, reliqua per electionem gratia salvo facta sunt, non ut iustificatorum electio fiat ad vitam æternam, sed ut eligantur, qui iustificantur, certe ita occulta est hec electio, ut eadem cor psonæ nobis appareat non posse, quare tandem concludit, relab ergo, ut voluntates eligantur. Quam ratione affect etiam in explicatione quartudam propositiū epistolæ ad Romanos propos. 8, illi verbis sī cū vult, donas Sp̄itum sanctum, quomodo elegit, cui donet? sī enim nullo merito, non est electio, aequalis enim omnes fuit ante meritos, uic potest in rebus omnibus aequalis electio repervisi,

*hunc deducit Vafq. cap. 6. Aug. eo loco duas significare electiones; alteram premissum examine; quando bonus eligitur; & alias reiector; & hanc dictam electio iustitiae; alteram gratiae; que fit nullo premisso examine; & de illa; que fit premisso examine loquitur. cum dicta electionem fieri post iustificati-
onem; electionem vero ad gratiam sentit; fieri gratis; & absque ullo examine botorum opatum. Confirmat Vafq. hanc doctrinam; & diffinitionem ex sermone 7. de verbis Domini secundum Matth. tom. 10. ubi tursus ad mititis duplex genus electionis si-
ne examine; & cum examine; docet enim; Apostolos electos suisse; & secundum misericordiam Dei; secundum illorum iustitiam; per quae verba significat electionem ad gratiam; cum loquitor de electione per misericordiam; que fit sine meritis; & sine examine; electionem vero ad beatitudinem; cum loquitor de electione iustitiae; per meritam precedentiem ex gratia; quia doctrinam; aut significare quoque Prosperum Augustinii discep-
tum lib. 2. de vocazione gentium c. 35. hoc itaque solum te-
stimonium conferit. Adversari sufficere ad ostendendum Au-
gustinum manifeste per easdem rationes.*

guitinum manefite pro coram state sententia.
174 Respondeo grativisimam hoc Augustini testimonium variè à nostris explicari, Bellarm. lib.2.de gratia cap.15.quem sequitur Fasolus, existimat „Aug. lib. cit. ad fimp. illam utique do-
cuisse sententiam, postea vero eam retractasse, nam quefitiones illas ad Simplicium junior serpissit, ut ipse Aug. fatetur lib.
de predict. Sanc. cap.4. Senior vero factus scriptus ad Sixtum, &
ad Paulinum epist. 105. & 106. & lib. de praedict. Sanc. de bono
per se de conceptione & gratia, in quibus conterat docet senten-
tiam. Vetus hanc expicationem nos solum reliciunt Ad-
versarii, Vsq. Turrianus, Pennottus, Faber, & ali; sed etiam
quamplures nostra opinio confortes, ut Suarez L. i.de aux.

dem nu. 5. principium Augustini, in quo totam suam doctrinā fundat quæst. 2. ad 1. Simp. et. quod electio presupponat in eligendis diversitatē ab illo, qui non elegiuntur, ut patet ex illis verbis, nemo elegitur, nisi iam distans ab illo, quis recutitur, & ad huc clarius ex verbis, qui habet in fine illius quæst. ubi elec-
tionem ad gratiam non vult electionem appellare quia nullam
electionem, nisi inter distantes ibi agnoscet, distanca autem non est inter homines quoad meritum prime gratie, sed quoad
meritum glorie, vel augmentum gratiae, id est per electionem in Scriptura solam electionem ad gloriam, vel gratia argumen-
tum significari censetur, quod etiam fateatur Vsq. cap. 6. nu. 46.
At hoc falso sum principium, quod non debet electio, nisi inter

Quæst. II. An prædestinatio sit ex prævisis meritis Art. VII.

distantes, retrahavit in posterioribus libris, ubi alia etiam agnoscit electione inter equals, & que nullam supponat diversitatem in eligendis, sed ipsam diversitatem faciat, & talem facetur, esse electionem ad primam prefigentem gratiam, quam etiam appellat nomine electionis: quod autem principiū illud expressum tetraet, patet ex epist. 103. multo post medium, ubi declarans eundem Pauli locum, ut secundum electionem propositum Deimanes, assert aliam expositionem oppositis illi, quam tradidit q. 2 ad Simplicem, dicens, ut secundum electionem propositum eius maneret, electionem felicitate gratiae non debitis, electionem, qua eligendo facti ipsi, non inventi, & ep. 106. eundem locum explicans inquit, electionem proculdubio gratiae, non qui inventi eligendos, sed facti, & clarissim de praest. Sanct. c. 17. circā finem inquit, eligendo facti diximus in fide, sicut heredes regni, recte quippe in his factis electi dicimus, quod ut in eis factis, eos elegit, quibus verbis evidenter retrahat doctrinam de electione traditam q. 2 ad Simp. ubi dixerat, electionem supponere semper, non autem facete diversitatem inter eligendos, sed ad huius evidenter etiam retrahat, & verbis expressis lib. 1. retract. cap. 23. ubi circa medium revocans hanc eandem doctrinam, quam tradiditer etiam propos. 60. epist. ad Romanos, inquit, non diligenter quis eruerit, nec adhuc invenerunt, qualis sit electione gratiae, de quidam dicit Apostolus, vel quia per electionem gratiae laborare est sine au- iuguratio laboris, & sine au-

178
nem gratis fabra facta sunt, qua utique non est gratia, scilicet me-
rita illa precedit, vel iam quod datur, non secundum gratiam,
sed secundum debitum redditum potius meritum, quam donum,
quam retributione scribit etiam lib. de pred. Sanct. cap. 3.
Itaque ex his patet, Aug. in posterioribus libris nec totam do-
ctrinam terat, sed, quam tradidit q. ad Simpl. quasi etiam
retractaverit electionem in quoque gloria ex meritis, ut dicebat
Bellarmine, nec nihil ponens retractat, ut Suarez velle vide-
tur, nam exprefse retractat, quod prius ibi dixerat, electionem
non esse, nisi inter distantes, & aliam electionem non esse,
nisi inter distantes, & aliam electionem in quoque admissis inter
aequales, & non distantes, & talem in terminis dicit, eti elec-
tionem ad gratiam, cum nulla supponit merita. Constat etiam
ex dictis: minus confutat Vaquez, & Amicum ex loc. cit.
duas colligentes electiones, alteram premisso examine, quando
bonis eligitur, & aliis rejecitur, & hec dicitur electio justifi-
cans, alteram gratiae, qua nullo fit premisso examine, siquidem
hanc secundam non solum ibi non ponit, sed exprefse refellit
dicens, electionem non eadere, nisi inter distantes, nec esse
posse interaequales; quod & Vaquez ipse fateri coaduget c.
6. i. 26. dicens, Aug. in illa q. ad Simpl. eam solam electionem
videtur admittere, quia fit premisso examine, nam aliam inter
aequales adhuc non videbatur agnoscere.

177 **Neque valet, quod aut Amicus fecit.** 4. num. 6. ex his probatis, Augustinum solum retrahat utrum huius vocis *electionis*, non autem rem, quam ibi docuerat, nempe nullam dari electionem ad gloriam ante prævia merititia; solum igitur retrahat, electionem duci possit, etiam inqualitatem non supponat, sed faciat inter electos. Non (inquit) valet, quia est gratis concedam, non retrahatque, solum ibi dixerat, electionem ad gloriam fieri ex meritis, ut dixi supra contraria Bellarmi. adhuc tamen falsum est, revocare solum usum vocis *electionis*, & hoc nihil ad rem ipsam pertinet, etenim ut Vaflopius advertit loc.cit. intantum Augusti epist. ad Rom. cap. 60. dixit, non posse esse electionem inter *æquales*, quod rur sibi afferit qu. illa. 2. ad Simplic. quia ibi, putavit, gratiam conferri ex meritis arbitrio, quod proinde retractavit loci citatis; at haec est contentio proprie de re, eaque gravissima, & ad rem fidei pertinent, & non sola disceptatio in hujus vocis *electione*, ut inquit Amicus: Tum quia quando etiam concedere velimus, Augustinus quæst. 2. ad Simplicianum facit, gratiam non dari ex meritis, sed gratias omnino conferri, & donari, quod probabilitate puto, & exprefse colligetur ex contextu, nam si alter ibi docuerit, male de predest. Sanct. cap. 4. ad illum locum remissifat Maffilenses, ut veram habentem de gratia sententiam, & solum à veritate deviasse in vocabulo electionis, quanvobat, ex ejus natura fieri ex meritis, ac proinde negabat cadere supera collatione gratiae, quæ est meta donatio, & gratitudo; adhuc multum interest ad rem de fide, & rectam Scripturarum intelligentiam. quomodo accipientium sit *electionis* vocabulum, etenim cum in Scripturis ne dum legamus electionem ad gloriam, sed etiam frequenter ad gratiam, admissa mala acceptio vocabuli *electionis*, quod solum inter dispartes versetur, ut ibi afferit Augustinus, gratiam conferri ex meritis, unde ex disceptatione in voce sequitur etiam disceptatio in re fidei. Tum tandem, quia si verum est, quod ait Amicus, Augustinum retrahat usum vocabuli *electionis*, quam ibi sua fatione agnoscet, esse tantum ex meritis, perperam ergo inquit, Augustinus ibi duplum agnoscere electionem, altetam ad gratiam, alteram ad gloriam, & priorem fieri independenter à meritis, posteriorem utique. Tandem sic arguitur.

Ad alium locum à Vasq. adductum ex serm. 7. de verbis Do- 179
mini